

Užsienio lietuvė A.Sinickas: pažinojau tik „užkonservuotą“ Lietuvą

Erika Fuks, www.delfi.lt

JAV įsikūrusios tarptautinės komunikacijos įmonės „Sinickas Communications Inc.“ prezidentė, organizacijos Globalios Lietuvos lyderiai nominuota už aktyvią paramą Lietuvos verslams užsienio lietuvė Angela Sinickas sako, kad atvykusi į Lietuvą buvo maloniai nustebinta. Savo genealogijos medį atkurianti verslininkė pastebi, kad jos, užsienio lietuvės, turėtas šalies suvokimas neatitiko tikrovės.

Kada jūsų šeima išvyko į JAV?

- Mano tėvai iš Lietuvos išvyko Antrojo pasaulinio karo metais, iš pradžių jie gyveno pabėgėlių stovyklose Vokietijoje, vėliau - JAV. Į Čikagą mano tėtis ir mama atvyko nepažinodami vienas kito. Aš gimiau jau Čikagoje, kur buvo sakoma, kad lietuvių yra daugiau nei Vilniuje dėl vienos didžiausių lietuvių išveivių diasporų.

Dabar ieškau savo giminių Lietuvoje, atkuriu genealogijos medį, kuriame jau - 343 žmonės. Pavyzdžiui, keliavau į Žagarę, iš kur kilo mano tėčio šeima, jie gyveno prie Žagarės dvaro. Mano mamos šeima kilo iš Žemaičių Naumiesčio, ten dar nesu buvusi. Pavyko išsiaiškinti, kad seniausias Sinickas gimė 1740-aisiais metais, atsekti santuokas, vaikų gimimus, tačiau istorija Antrojo pasaulinio karo metais nutrūko. Tikiuosi išsiaiškinti daugiau.

Mokate lietuviškai, kada išmokote kalbos?

- Iki 4-erių metų kalbėjau tik lietuviškai, taip pat šiek tiek mokėjau vokiškai, nes mano auklė kalbėjo vokiškai, šią kalbą mokėjo ir mano tėvai. Kai mes persikraustėme į naują rajoną, aš pirmą kartą išgirdau anglų kalbą, jos mokiausi iš draugių. Abu mano tėvai dirbo, tačiau sąmoningai manęs anglų kalbos nemokė - nenorėjo, kad aš perimčiau jų akcentą. Iki 16-os metų eidavau į šeštadieninę lietuvišką mokyklą, skautų būrelį, tautinius šokius, chorą, po to išvykau į universitetą ir nutolau nuo lietuvių bendruomenės.

Buvo keista, kai atvykau į Lietuvą ir čia ėmiau naudoti, kaip paaiškėjo, senovinius žodžius, nes Čikagoje mes kalbą ir visą Lietuvos prisiminimą buvome tarsi „užkonservavę“ - saugojome tokį, kokį išsivežėme. Pavyzdžiui, vis sakydavau „sudiev“ ir tik vėliau supratau, kad Sovietų Sąjungos laikais dėl propaguoto ateizmo Dievo tema buvo draudžiama ir dabar dažniau vartojamas „iki“. Matau, kad meniu „kugelį“ pakeitė „bulvių plokštainis“, o „tualetas“ yra ne „išvietė“.

Koks buvo pirmasis įspūdis atvykus į Lietuvą?

- Tai buvo 2008 m. Pamenu, kad lietuvių mokykloje dažniausiai buvo minimas šalies kraštovaizdis. Kai pamačiau Vilnių, galiu pasakyti, kad įsimylėjau miesto senamiestį - sunku patikėti, kad pavyko išsaugoti šį paveldą, šeimoje nieko apie jį nebuvo girdėjusi. Kalbant apie žmones, jie labai nuoširdūs. Kai Žagarės kavinėje pradėjome kalbėti lietuviškai, ten dirbusi moteris suprato, jog mes lankome šeimos gimtąsias vietas. Ji tuoj pat paskambino savo pažįstamai, kuri atėjo ir mums papasakojo apie miestelį, jo papročius, parodė lankytinas vietas. Jaučiausi laukiama. Panaši situacija nutiko ir lankant ir kitą Lietuvos miestelį – Gruzdžius, iš kurių kilo kitų mano senelių malūnininkų šeima.

Dar noriu pasidžiaugti, kad Lietuvoje neteko susidurti su jokia diskriminacija. Mano vyras – indas ir lietuvių bendruomenėje Čikagoje yra priešiškesnis nusiteikimas prieš bet kurį tamsesnės odos žmogų. Lietuvoje su tuo neteko susidurti.

Kas jus paskatino ieškoti savo šeimos šaknų?

Pirmiausia, aš esu vyresnė. Manau, kai žmonės tampa vyresniais, jie ima galvoti apie savo šeimą, giminę. Antra, įtakos turėjo Žaliūkų malūnas, kurį pastatė malūnininkas pavarde Danielis. Tokia pavardė yra ir mano giminės medyje.

Ar dabar gyvenate JAV?

- Šiuo metu taip, bet daug keliauju, apie 20 - 70 proc. mano verslo vyksta Europoje.

Kokių skirtumų esate pastebėjusi tarp Lietuvos ir JAV?

Domiuosi tarpkultūrine komunikacija ir lietuviai yra priskiriami pragmatiškam tipui, o tai reiškia, kad jie linkę susidoroti su iškilusiomis kliūtėmis, nesvarbu, dėl kokių priežasčių jos atsirado. Galbūt toks požiūris susiformavo Caro arba Sovietų Sąjungos laikais – vengiama klausinėti, tiesiog daroma. JAV - priešingai, dėl visko yra keliami klausimai, ieškoma geresnių sprendimų.

Man atrodo, kad žmonės Lietuvoje gali gyventi gerai. Tai mane šiek tiek nustebino, nes buvau nusiteikusi čia pamatyti daugiau sovietų palikimo, senus blokinius namus ir panašiai. Žinoma, nesu bendravusi su kiekvieno socialinio sluoksnio žmonėmis, tad kalbėti apie visus negaliu.

Ar pastebėjote, kad lietuviai yra pesimistiški?

- Na, tikrai esu pastebėjusi, kad amerikiečiai šypsosi visą laiką (juokiasi). Pažįstu Švedijoje gyvenantį amerikietį, kuris bėgioja šypsodamasis ir sveikinasis su sutiktais žmonėmis. Kai kuriems švedams atrodo, kad jam - ne visi namie. Tad galbūt amerikiečiai yra vienas ekstremumas, o Šiaurės šalys – kitos. Tiesa, kai Lietuvoje bendrauju su žmonėmis, jie šypsosi.

Antra vertus, žinau, kad Lietuvoje savižudybių procentas yra labai aukštas, ši tragedija neaplenkė ir mano šeimos. Galbūt didesnę tautos pesimistiškumą lemia istoriniai, genetiniai faktoriai.

Esate komunikacijos specialistė, kaip vertinate Lietuvos komunikaciją?

- Esu pastebėjusi, kad kitose Europos šalyse praktiškai nėra Lietuvą reklamuojančių skelbimų, manau, jų turėtų būti žymiai daugiau. Jeigu pagalvotume, kas yra labiausiai linkę atvykti į Lietuvą, tai - žmonės, kurie čia turi šaknų. Kodėl nepamėginus reklama sudominti tų, kurie jau ieško savo giminių ir kreipiasi į Lietuvos archyvus, naršo duomenų bazėse. Taip pat, manau, efektyvu būtų Lietuvą reklamuoti miestuose, kur gyvena lietuviai. Mes, turintys lietuviškų šaknų, kreipiame dėmesį ir į tautiečių pasiekimus, pavyzdžiui, kai krepšinių žaidė Sovietų Sąjungos komanda, mes matėme, kad didžioji jos dalis – lietuviai, tad už juos sirgome. Tas pats buvo su Pasaulio plaukimo čempionatu: nors aš esu amerikietė, sirgau už Rūtą Meilutytę.

Lietuvių bendruomenė gali pasimokyti kaip užmegzti ryšius su užsienyje gyvenančiais tautiečiais iš, pavyzdžiui, airių ar indų, kurie susirenka įvairioms šventėms, puoselėja tautines tradicijas, grįžta į tėvynę giminaičių vestuvėms, šventėms. Bet reikia atminti ir tai, kad su Lietuvos išeiviais situacija yra kiek kitokia: dėl sovietų okupacijos žmonės pusę šimtmečio negalėjo lankyti savo krašto, giminių, priešingai nei airiai ar indai, kurie dažniausiai iš šalies išvyko dėl ekonominių priežasčių.

Taigi, Lietuvos išeiviai yra labiau nutolę nuo savo tėvynės, jų ryšiai yra susilpnėję – į tai reikia atsižvelgti.

Ar esate susidariusi įspūdį apie Lietuvos verslo komunikaciją?

- Šį įspūdį esu susidariusi iš ISM vykusios konferencijos, kur kalbėjau apie galimybę komunikaciją panaudoti kaip įrankį. Tuomet ISM rektorius sakė, jog Lietuvoje verslas neišnaudoja visų komunikacijos su darbuotojais galimybių. Man yra susidaręs įspūdis, kad Lietuvoje, kaip ir kitose Rytų Europos valstybėse, dar yra taikoma praktika, kad darbuotojams pasakoma tik tai, ką jie turi daryti ir gana. Personalas nėra įtraukiamas į sprendimų priėmimą. Dažniausiai yra dirbama su viešaisiais ryšiais, žiniasklaida, įmonės darbuotojams organizuojami vakarėliai, galbūt naujienlaiškis. Tačiau nėra žmonių, kurie nuolat bendrautų su darbuotojais.

Visgi maža dalis bendrovių sugeba „įdARBINTI“ komunikaciją. Pateiksiu pavyzdį iš savo karjeros: spaustuvė įrenginėjo naują gamybos liniją. Aš norėjau išsiaiškinti, kaip šią naujieną pateikti, tad ėmiausi kalbėtis su gamybos sektoriaus darbuotojais. Žmonėms buvo įdomu, ar bus įrengiama daugiau dušų ir erdvesnės spintelės. Kai pradėjome kalbėti apie šią problemą, vadovybė nežinojo, apie šiuos darbuotojams rūpimus klausimus ir galiausiai ėmė svarstyti, kad galbūt verta įrengti daugiau dušų ir spintelių, jei darbuotojai susidomėtų ir moterys. Persirengimo ir dušų patalpos buvo padidintos brėžiniuose ir vėliau bendrovė galėjo priimti į darbą ir moterų. Jeigu su darbuotojais nebūčiau apie tai kalbėjusis, dabar įmonei reikėtų rekonstruoti pastatą ir patirti išlaidų. Taigi, bendravimas su darbuotojais padeda pasiekti geresnių rezultatų. „General Electric“ tokios strategijos laikosi visuomet imdamasi permainų.

Kokį patarimą norėtumėte duoti Lietuvos verslininkui?

- Pirma, komunikacija su darbuotojais yra ne tai, kas gerai skamba ar atrodo. Jos efektyvumas žymiai padidėja, kai darbuotojo yra klausoma, tad patariu girdėti, kas žmonėms rūpi.

Arba, kai jau žinote, ką norite pasakyti, išbandykite šią žinią su keliais darbuotojais, pažiūrėkite, kaip jie reaguos, kokie klausimai jiems kils, tuomet galėsite patobulinti savo komunikaciją. Vadovai nežino, kas vyksta įmonėje, jie mano, kad išsiųs įsakymus ir viskas magiškai įvyks – taip nebūna. Jeigu įmonės vadovai iš anksto žinotų, kas yra aktualu įmonės darbuotojams, jie galėtų sukurti pridėtinės vertės.

Trečia, komunikacija yra įvaizdžio dalis, bet jei ji yra tik įvaizdis be pamato, tai – kaip debesis, kuris nuskrenda.

Ačiū jums už pokalbį.